

[Accueil](#)[Revenir à l'accueil](#)[CollectionBoite_023](#) | [Notes de la fin de sa vie pour ses derniers livres](#).[CollectionBoite_023-9-chem](#) | [Plutarque. ItemConjugalia praecepta. Mariage](#)

Conjugalia praecepta. Mariage

Auteur : Foucault, Michel

Présentation de la fiche

Coteb023_f0412

SourceBoite_023-9-chem | Plutarque.

LangueFrançais

TypeFicheLecture

RelationNumérisation d'un manuscrit original consultable à la BnF, département des Manuscrits, cote NAF 28730

Références éditoriales

Éditeuréquipe FFL (projet ANR *Fiches de lecture de Michel Foucault*) ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle).

Droits

- Image : Avec l'autorisation des ayants droit de Michel Foucault. Tous droits réservés pour la réutilisation des images.
- Notice : équipe FFL ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle).
Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR).

Notice créée par [équipe FFL](#) Notice créée le 19/03/2021 Dernière modification le 23/04/2021

σθησιν ἐν τοῖς δεξιῶς ἀναφέρειν, οὕτω τὴν γυναῖκα τοῖς τοῦ ἀνδρὸς συμπαθεῖν μάλλον [δὲ] καὶ τὸν ἄνδρα τοῖς τῆς γυναίκος ἵνα, ὥσπερ οἱ δεσμοὶ κατὰ τὴν ἐπαλλάξιν ἱσχνὺν δι' ἀλλήλων λαμβάνουσιν, οὕτως ἑκατέρου τὴν εὐνοίαν ἀντίστροφον ἀποδιδόντος, ἡ κοινωνία σώζεται δι' ἀμφοῖν. Καὶ ἡ φύσις μίγνυσθαι διὰ τῶν σωματικῶν ἡμᾶς, ἐν' ἐξ ἑκατέρων μέρος λαβοῦσα καὶ συγχέασα, κοινὸν ἀμφοτέροις ἀποδῶ τὸ γινόμενον· ὥστε μηδέτερον διορίσαι μηδὲ διακρίναι τὸ ἴδιον ἢ τὸ ἀλλότριον. Αὕτη τοίνυν καὶ χρημάτων κοινωνία προσήκει μάλιστα τοῖς γαμοῦσιν εἰς μίαν οὐσίαν πάντα καταχεαμένους καὶ ἀναμίξασθαι, μὴ τὸ μέρος ἴδιον, καὶ τὸ μέρος ἀλλότριον, ἀλλὰ πᾶν ἴδιον ἡγεῖσθαι, καὶ μηδὲν ἀλλότριον. Ὡς περ τὸ κρᾶμα, καὶ τοὶ ὕδατος μετέχον πλείονος, οἶνον καλοῦμεν, οὕτω τὴν οὐσίαν δεῖ καὶ τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρὸς λέγεσθαι, καὶ ἡ γυνὴ πλείω συμβάλλεται.

21. Φιλόπλουτος ἡ Ἑλένη, φιλήδονος ὁ Πάρις· φρόνιμος ὁ Ὀδυσσεύς, σώφρων ἡ Πηνελόπη· διὰ τοῦτο μακάριος γάμος ὁ τούτων καὶ ζηλωτός· ὁ δὲ ἐκείνων, * Ἰλιάδα κακῶν Ἑλλήσι καὶ βαρβάρους ἐποίησεν.

22. Ὁ Ῥωμαῖος ὑπὸ τῶν φίλων νοουετούμενος, ὅτι σώφρονα γυναῖκα καὶ πλουσίαν καὶ ὠραίαν ἀπεπέμψατο, τὸν κάλτιον αὐτοῖς προτείνας, Καὶ γὰρ οὗτος, ἔφη, καλὸς ἰδεῖν καὶ καινός, ἀλλ' οὐδεὶς οἶδεν ὅπου με θλίβει. Δεῖ τοίνυν μὴ προικεῖ, μηδὲ γένει, μηδὲ κάλλει τὴν γυναῖκα πιστεύειν, ἀλλ' ἐν οἷς ἄπτεται μάλιστα τοῦ ἀνδρὸς, ὁμιλία τε καὶ ἥθει καὶ συμπεριφορᾷ, τὰῦτα μὴ σκληρὰ μηδ' ἀνιῶντα καθ' ἡμέραν, ἀλλ' εὐάρμοστα καὶ ἄλυπα καὶ προσφιλῇ παρέχειν. Ὡς περ γὰρ οἱ ἰατροὶ τοὺς ἐξ αἰτιῶν ἀδύλων καὶ κατὰ μικρὸν συλλεγομένους γεννωμένους πυρετοὺς μάλλον δεδοίκασιν ἢ τοὺς ἐμφανεῖς καὶ μεγάλας προφάσεις ἔχοντας· οὕτω τὰ λανθάνοντα τοὺς πολλοὺς μικρὰ καὶ συνεχῇ καὶ καθημερινὰ προσκρούματα γυναικὸς καὶ ἀνδρὸς μάλλον διίστησι καὶ λυμαίνεται τὴν συμβίωσιν.

23. Ὁ βασιλεὺς Φίλιππος ἦρα Θεσσαλῆς γυναικὸς αἰτίαν ἐχούσης καταφαρμακεύειν αὐτόν· ἐσπούδασεν οὖν ἡ Ὀλυμπιάς λαβεῖν τὴν ἀνθρωπὸν ὑποχείριον. Ὡς δὲ εἰς ὄψιν ἔλθοῦσα, τό τε εἶδος εὐπρεπὲς ἐφάνη, καὶ διελέχθη πρὸς αὐτὴν οὐκ ἀγεννῶς οὐδὲ ἀσυνέτως, Χαίρετ' ὦσα, εἶπεν ἡ Ὀλυμπιάς, αἱ διαβολαί· σὺ γὰρ ἐν σεαυτῇ τὰ φάρμακα ἔχεις. Ἀμαχον οὖν τι γίνεται πρᾶγμα γαμετῇ γυνὴ καὶ νόμιμος, ἂν ἐν αὐτῇ πάντα θεμένη, καὶ προῖκα, καὶ γένος, καὶ φάρμακα, καὶ τὸν κεστὸν αὐτόν, ἥβει καὶ ἀρετῇ κατεργάσθεται τὴν εὐνοίαν.

24. Πάλιν ἡ Ὀλυμπιάς, αὐλικῶ τινος νεανίσκου γήμαντος εὐπρεπῇ γυναῖκα κακῶς ἀκούουσιν, Οὗτος, εἶπεν, οὐκ ἔχει λογισμόν· οὐ γὰρ ἂν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἔγρημε. Δεῖ δὲ μὴ τοῖς ὀμμοῖσι γαμεῖν, μηδὲ τοῖς δακτύλοις· ὥσπερ ἔνιοι ψηφίσαντες, πόσα φέρουσιν λαμβάνουσιν, οὐ κρίναντες, πῶς συμβιωσόμενῃ.

25. Ὁ Σωκράτης ἐκέλευε τῶν ἐσοπτρίζομένων νεανίσκων τοὺς μὲν αἰσχροὺς, ἐπανορθοῦσθαι τῇ ἀρετῇ,

iis quæ viro eveniunt mulierem par est, atque adeo vicissim : ut sicuti vincula alternis nexibus robur mutuo accipiunt, ita communitas conjugum reciprocam benevolentiam utrinque usurpantium constet. Ipsa enim natura miscendis corporibus nostris utrinque partem sumit easque confundit, ut amborum commune sit quod producitur, neutrique liceat quid suum, quid alienum sit discernere. Proinde talis opum communitas maxime conjugium decet, ut in unam omnia congerant commisceantque substantiam, neque pars habitus alia propria, alia aliena habeatur, sed omnia propria ducantur, nihil alienum. Sicut vinum aqua temperatum, tametsi aquæ adsit plus, vinum tamen vocamus : ita rem familiarem æquum est viri appellari, quamvis majorem partem attulerit mulier.

XXI. Inhiabat opibus Helena, voluptatibus erat addictus Paris : contra Ulysses prudens, pudica Penelope : itaque horum conjugium fuit beatum et dignum æmulatione : illorum conjunctio Iliadem malorum Græcis barbarisque intulit.

XXII. Romanus ille amicis castigantibus, quod pudicæ, diviti, formosæque uxori nuntium remisisset, pede porrecto, *Hic quoque, inquit, calceus pulcher adpectu est ac novus, sed nemo scit ubi me premat.* Ergo non doti, non natalibus, non pulchritudini fidere debet matrona, sed iis rebus freta esse, quibus maxime maritum tangit : consuetudine, inquam, morum commitate, et obsequio : ut ea in singulos dies non dura, neque molesta, sed concinna et grata jucundaque præstet. Quo enim pacto medici febres ex occultis causis paulatimque collectis ortas periculosiores judicant iis quæ illustribus et manifestis de causis existunt : eodem quæ plerosque fallunt exiles, continentes, quotidianæque offensæ conjugum gravius divellunt læduntque convictum.

XXIII. Rex Philippus deperibat Thessalicam quamdam mulierem, quæ veneficio eum circumvenisse dicebatur : operam dedit Olympias, ut eam in suam redigeret potestatem : cum in conspectum ea reginæ venisset, neque forma tantum videretur egregia, sed et collocuta esset neque abjecte neque imprudenter : Facessant, inquit Olympias, calumniæ : tibi tua in te ipsa sunt reposita veneficia : itidem eam benevolentiam mariti nulla res potest abolere quam uxor moribus et virtute sibi paraverit, dotem, genus, medicamenta, ipsumque adeo Veneris cestum in sese ipsa collocans.

XXIV. Rursum Olympias cum aulicus quidam adolescens formosus, sed male audientem duxisset uxorem : Hic, inquit, si ratione esset præditus, nunquam profecto oculis matrimonium coivisset. Enimvero non oculis, non digitis ista res agenda est : quod faciunt nonnulli, dotem supputantes sponsæ, non explorantes qualis in convictu sit futura.

XXV. Socratis est præceptum, adolescentes, si in speculum intueantur, turpès, formæ vitium debere mo-

αὐτοὶ αὐτοὶ καὶ οὐκ ἄλλοι
καὶ οὐκ ἄλλοι καὶ οὐκ ἄλλοι
ἐκ τῆς αὐτῆς βίβλου

